

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 7 ਫਰਵਰੀ, 2023 ਨੂੰ 11.00 ਵਜੇ ਪੂਰਵ ਦੁਪਹਿਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਵਿਧਾਨ ਭਵਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ :
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ:

1. ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ
2. ਸਰਦਾਰ ਜੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰੋੜੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ
3. ਸਰਦਾਰ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ
4. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਣੂਕੇ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
5. ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੁੱਧ ਰਾਮ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
6. ਸਰਦਾਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
7. ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਡੋਰੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
8. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
9. ਸ਼੍ਰੀ ਬਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
10. ਸਰਦਾਰ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
11. ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਮੀਲ ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
12. ਸਰਦਾਰ ਕਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
13. ਡਾਕਟਰ ਨਛੱਤਰ ਪਾਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
14. ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲੋਕ ਖਟਾਣਾ, ਸਕੱਤਰ/ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ

ਪ੍ਰੈਸ ਗੈਲਰੀ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਭੁੱਲਰ, ਮੈਂਬਰ

ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਸਕੱਤਰ

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਸਿੰਘ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਸਕੱਤਰ

ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਤਲਵਾੜ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸ਼ੀਰ / ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਵਧੀਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸ਼ੀਰ

ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਐਡਮਿਨ)

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਮੋਹਾਲੀ

ਡਾਕਟਰ ਯੋਗ ਰਾਜ, ਚੇਅਰਮੈਨ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਮਦੀਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਏ.ਜੀ.

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡੀਨ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

ਸ਼੍ਰੀ ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਡਾਕਟਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਠਿੰਡਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦੇ ਤੇ

ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟੀਵਿਸਟ

ਸ਼੍ਰੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਮੰਚ, ਜਲੰਧਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਵੇਕ ਵਰਮਾ, ਐਸ.ਆਈ.ਓ., ਐਨ.ਆਈ.ਸੀ.

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਕਰਮ ਜੀਤ ਗਰੋਵਰ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਸ.ਆਈ.ਓ., ਐਨ.ਆਈ.ਸੀ.

ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ.)

ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਖੋਂ) ਰਜਿ.

ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਫਾਊਂਡਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਆਲਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ.) ਫਰੀਦਕੋਟ

ਸ਼੍ਰੀ ਨਵੀਨ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ :-

ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸੈਂਸੀਟਾਈਜ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਉਸ ਕੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੇਨ ਮੀਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟੀਵਿਸਟ :

ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੇਨ ਮੀਤ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪੱਛੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 7-8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ:-

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਈ, 2008 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰੰਤੂ 2009 ਤੋਂ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਮੰਗ ਟਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮ (ਜਜਮੈਂਟ ਰਾਈਟਰ, ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫਰ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ) ਕੁੱਲ 2000 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੁਰੰਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕੇ।

1967 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇਟ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ 55 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਫ 30-40 ਪੇਜ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ।

1973 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਵਿਧਾਨਕ) ਬਣਿਆ ਸੀ। ਐਲ.ਆਰ, ਪੰਜਾਬ ਉਸ ਦੇ ਐਕਸ ਓਫੀਸ਼ੀਓ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਏ ਵੀ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਗਸ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉਹ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਆਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪੇਜ ਦਾ 400 ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਰਗੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

4. ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਡਿਸਪਿਊਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਡਿਸਪਿਊਟ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

(ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮਾਨਯੋਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ।)

1. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਪਿਛੋਕੜ-

(ਉ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਈ, 2008 ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 3-ਏ ਰਾਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮਿਤੀ 5.11.2002 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਸੰਬਰ, 2008 ਤੋਂ ਹੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ (ਜੱਜਮੈਂਟ ਰਾਈਟਰ, ਸਟੈਨੋਗਰਾਫਰ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ) ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(ੲ) ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1479 ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਰੀਬ 2000 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਤੀ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੱਲੋਂ, ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਮਾਰਚ, 2018 ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕੇ।

2. ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਣਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਿਛੋਕੜ-

(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਣਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

- (ਅ) ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਿਆਂ 55 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਮਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ।
- (ੲ) ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ-

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਯਤਨ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਹ ਅਧੀਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

3. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਵਿਧਾਨਿਕ) ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਪਿਛੋਕੜ-

(ੳ) ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਾਲ 1973 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਵਿਧਾਨਿਕ) ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਅਮਲੇ ਫੈਲੇ ਸਮੇਤ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ਅ) ਹੁਣ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ।

ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਵਧਾਏ ਜਾਣ।

4. ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਪਿਛੋਕੜ-

(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਗਿਆ।

(ਅ) ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੀਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪੱਖਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਕੋ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਸਰਗਮ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

5. ਨਿੱਜੀ ਵਿਉਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੋ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ 'ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ' ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਿਆਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜੱਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 1973 ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸਭ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਨੇ ਇਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਲ 1973 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ:

ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਾਨਯੋਗ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂਸੇਟਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਉਪਰੰਤ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ:

1. ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬੋਰਡ 21 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

2. ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਨਵੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੌਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 7ਵੇਂ ਨੰਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮਿਲਟਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ।
4. ਸਕਿੱਲਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ/ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਿਲੇਬਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
5. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡਾਂ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
6. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
7. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ., ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਯੋਗ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ।
8. ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ 229 ਪੋਸਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁਣ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੋਸਟਾਂ ਲੱਗਭਗ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।
9. ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਬੇਸਿਕ 15,000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਡਹਾਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 22500 ਤੋਂ 30,000 ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੈਟ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 30,000 ਤੋਂ 34,000 ਰੁਪਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਸਿਰਫ 15,000 ਰੁਪਿਆ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਰਕ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
10. ਸੱਤਵੇਂ ਪੇਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।
11. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਉਕਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੱਲ ਕਰੇ।

12. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

13. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗੌਰਵ ਜਾਗੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ :

1. ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
2. ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਯਤਨ ਆਰੰਭੇ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੱਚੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਕੋਰਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।
3. ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ, ਰਿਸਟੋਰਰ ਅਤੇ ਦਰਜਾ ਚਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
4. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ, ਨਾਭਾ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ, ਰਿਸਟੋਰਰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਭਰਤੀ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਵੇ।
5. ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿਤੈਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਆਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
7. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਚੈੱਕ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿਦਾ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ : ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ

ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜਿੰਨਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ।

ਬੀ.ਐਡ ਟੀਚਰਾਂ (ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ) ਲਈ ਬੀ.ਏ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਲੈਕਟਿਵ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਲੈਕਟਿਵ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਟੀਚਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਟੀਚਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਲਾਸਿਕਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਲ ਇਸ ਵਕਤ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡਜ਼ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲਾਸਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੀਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਪਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇਵਲ ਦੋ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਡਾ. ਲਾਲ ਮਣੀ ਜੋਸ਼ੀ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਮੰਗ ਰੱਖੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਅੱਠਵੀਂ, ਨੌਂਵੀਂ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਮਹਿਕਮਾ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਚੇਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਤਤਪਰ ਹੋਈਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਬਾਖੂਬੀ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮਹਿਕਮਾ ਪਕੇਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਮਾਣਕ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਅਰੰਭ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਵਨ ਨੈਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਡੀਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਟਰੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਰਸਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇਸ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਲੇਖਕਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੋਧਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਮਸਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

1. ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਗਵਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ।
2. ਪੰਜਾਬ ਇਕੋ ਇਕ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿਲਾ ਪੱਧਰੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਕਟ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।
3. ਦੱਖਣੀ ਸੂਬਿਆਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਸਕਾਲਰਜ਼ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਸੂਬੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਲਈ ਜਾਵੇ।
4. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਕ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਣੀ ਆਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਕ ਰਹਿਣ।
5. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜੁੱਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

6. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਫੰਡ ਦੇ ਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਧੀਆ ਸ਼ਾਇਰ, ਚੰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ, ਵਧੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਚੰਗੇ ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ:

ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:

1. ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਹੀ ਨਾ ਆਉਣ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਸਵੈਮਾਣ ਦੀ ਘਾਟ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੀਣਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਧੀਆ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3. ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਬਹਿਸ ਦੀ ਸਮਝ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

4. ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਭਾਵ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

5. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਸਮਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲੇਬਲ ਚਿਪਕਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਸਮਾਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਰਸਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ।

6. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਡ ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ

ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਜਾਂ ਸੈਲ ਬਣਾ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

8. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜੱਜਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੋਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਾਨੀ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਸੈਟਅੱਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕੋਰਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤਿਆਰ ਹੈ।

9. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਏ.ਐਲ.ਆਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਵਿਧਾਨਕ) ਵਲੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਐਕਟ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ।

ਡਾਕਟਰ ਯੋਗਰਾਜ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਅਰੰਭ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਗੌਰਵ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੰਪਲੀਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਨਫ੍ਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਡਿਵੈਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਫਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਟੇਟੱਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉੱਪਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਹਰੇਕ ਖਿੱਤੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਸਾਇੰਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਖਿੱਤਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੌਖੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਉਂਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹੁਣ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਟਵਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਾਈਨਬੋਰਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਤੁਸੀਂ **Gatineau (Quebec)** ਜਾਓਗੇ ਜੋ ਕਿ ਓਟਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਰੇ ਸਾਈਨਬੋਰਡ ਫਰੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੀਵਾਨਗੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਖੋਂ) ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੇਨ ਮੀਤ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੱਤਰ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਲੋ ਕਰਦੇ ਹਨ।

1. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।
2. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਹੈ।
3. ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ 25-25 ਸੀਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇ।
3. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲੋਸਰੀਆਂ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੌਰਸਪੌਡੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬੀ.ਏ. ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲੋਸਰੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਗਲੋਸਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ ਕੇ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

5. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੱਜਮੈਂਟਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।
6. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਵਕੀਲ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਭੇਜਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਰਹਿਣੀ ਹੈ।
7. ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।
8. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਜਰਨਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਬਕਾਇਦਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
9. ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਪਰ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨਰਸਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਰਸਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਮਦੀਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ:

1. ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡਾ ਦਿਵਾਨੀ ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਰਾਵਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਨਿਚਲੀਆਂ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਓਫੀਸ਼ੀਏਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਜੇ ਕੇਸ ਥੱਲੇ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੈਟੀਕਲੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ।
3. ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਜਜ਼ਮੈਂਟਾਂ ਹੁਣ ਹਿੰਦੀ, ਤਾਮਿਲ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਉੜੀਆ ਚਾਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਜਜ਼ਮੈਂਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

4. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਜਨਰਲ ਤੇ ਐਡਮਿਨ) ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਨੀਚੇ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

5. ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕੋ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਨਫ਼ਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਐਡਮਿਨ), ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਸਿੱਬਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਕੰਸਟੀਚਿਊਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵੀਨ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ :

1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 348 ਪਾਰਟ-2 ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 78 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਵੀ 94 ਵਿਧਾਇਕ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੀ ਹੋਣੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਾਲ 1908 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਹਿਮਾਚਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਏਰੀਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਤਲਵਾੜ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ:

ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੈਨਡੇਟਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ **ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ** ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਖੁਲਣ ਵਾਲਾ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਐਫੀਲੀਏਟ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਉਹੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦਾ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ ਬੋਰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਫਰੇਬਲ ਜ਼ੋਬਜ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਖੁਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਕਤ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ-

ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 2008 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਜਿਹੜਾ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਵੇ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ।

ਉਕਤ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਐਂਡ ਅਦਰ ਲੈਂਗੁਏਜਿਜ, 2008 ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਹੀ ਨਰਸਰੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਰਸਰੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ:

1. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।
2. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਉਦਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੋਰਡ, ਤਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਾਟਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨੀ, ਲਿਖਣੀ ਅਤੇ ਬੋਲਣੀ ਆਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
3. ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਲਵੇ। ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।
4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਉਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦਿੱਕਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
5. ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 28 ਸੂਬੇ ਹਨ ਅਤੇ 8 ਕੇਂਦਰ ਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਨ। 28 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 21 ਵਿੱਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 8

ਕੇਂਦਰ ਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਵਿੱਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਿਰਫ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਂਦਰ ਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

6. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਤਾ ਕਢਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗੌਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਲਾਕਾ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

7. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ :

1. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

2. ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਇਕ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ 92 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 72 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ।

3. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਡਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ, ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲ ਆਦਿ ਹੀ ਰੱਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿੱਥੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਫਤਰ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੌਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਡਿਸਕ੍ਰੀਸ਼ਨਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਹੋਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ

1. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਹ ਯੂਰਪੀਅਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਉਥੇ ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਆ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਰੇ ਅਲੀਟ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਝ ਆਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਆਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਉਹ ਮੁਖੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਲਾਕਾਰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇੱਧਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਠੋਸ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਕੀਤੀ।
2. ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਿਮਾਈਤੀ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਨਾ ਵਰਤੋ ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਧੁਨੀ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪੰਜ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਲੈਟਿਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਹ ਲਗਭੱਗ ਖਤਮ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਰੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਖੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ:

1. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ।

2. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੋਮੀਸਾਈਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਵੀ ਵਧੇਗਾ।

3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਏ., ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬੀ.ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬੀ.ਟੈਕ, ਬੀ.ਬੀ.ਏ., ਬੀ.ਸੀ.ਏ., ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
4. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ 27 ਅਧਿਆਪਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ 3 ਪੱਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।
5. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਟੈਸਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਵੇਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਟੈਸਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਕੋਲ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਜਾਂ 15 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪੱਕੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਤਾਂ ਹੀ ਰਹੇਗੀ ਜੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਅਧਿਆਪਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬੜ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੈਸ ਗੈਲਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਹਾਜ਼ਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਿਆ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਰੱਦਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਰਸ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਨੋਟਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡੀ.ਸੀ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਬਦਲੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। 21 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟਿਸ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਰਕਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਥੇ ਗੱਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂੰ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬੁੱਧ ਰਾਮ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਤੌਰ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਦਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਟੀਚਰ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਕਸ ਵਿੱਚ ਢਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਾਸਤੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਨੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੌਖੀ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਫੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਤਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਸਿਖਾਉਣ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ

1. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੋਸ਼ ਛਾਪੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
2. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਉੱਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਕਲਾਸੀਕਲ ਵਰਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 45 ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਕਲਾਸੀਕਲ ਵਰਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਇਹ ਘਾਟ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਰਿਵਾਈਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ:

ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਰੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰਥਕ ਨੁਕਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਨਾਭਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵੱਲ ਵੀ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਗਵਰਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਗੱਲ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਲਗਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਚੇਚੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

*1.05 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ। (*ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਮੀਟਿੰਗ ਸਥਗਿਤ ਹੋ ਗਈ।)